KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.1.2025 r.
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zmiany stawek celnych mających zastosowanie do przywozu niektórych towarów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Celem niniejszego wniosku dotyczącego rozporządzenia, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z 17 października 2024 r.[1], jest podwyższenie ceł mających zastosowanie do przywozu niektórych towarów rolnych obecnie objętych działami 1, 2, 4–24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 i 53 Nomenklatury scalonej (CN), a także niektórych nawozów obecnie objętych działem 31 CN, pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi. Wniosek znacząco i ze skutkiem natychmiastowym podwyższa obowiązujące cła przywozowe na towary rolne z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, natomiast podwyżki ceł na nawozy będą miały miejsce stopniowo, w okresie przejściowym trwającym trzy lata. Towary pochodzące lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi zostałyby ponadto pozbawione dostępu do unijnych kontyngentów taryfowych.

W 2023 r. przywóz do Unii towarów rolnych z Federacji Rosyjskiej objętych proponowanym rozporządzeniem („przedmiotowe towary rolne”) wyniósł 2,9 mln ton i miał wartość 380 mln EUR (na podstawie danych Eurostatu). Unijne stawki celne *erga omnes* (tj. stawki stosowane obecnie względem kraju najbardziej uprzywilejowanego) na przedmiotowe towary rolne znacznie się różnią. Nie odnotowuje się handlu towarami rolnymi, które już teraz objęte są wysokimi stawkami celnymi względem kraju najbardziej uprzywilejowanego. Natomiast towary rolne z Federacji Rosyjskiej, które nie są objęte stawkami celnymi względem kraju najbardziej uprzywilejowanego lub w przypadku których stawki te są względnie niskie, są nadal przywożone do Unii, ponieważ brak jest istotnej bariery taryfowej w formie stawki celnej stosowanej względem kraju najbardziej uprzywilejowanego, która utrudniałaby ich wprowadzenie na rynek Unii.

W 2023 r. rodzaje nawozów objęte proponowanym rozporządzeniem („przedmiotowe nawozy”) stanowiły ponad 70 % całkowitego zużycia nawozów w Unii. Według Eurostatu przywóz ze wszystkich państw trzecich wyniósł 14 mln ton, przy czym przywóz z Federacji Rosyjskiej wyniósł 3,6 mln ton (1,28 mld EUR), czyli stanowił ponad 25 % łącznego przywozu do Unii (pod względem tonażu). Producenci unijni zaspokajają pozostały popyt Unii na te rodzaje nawozów, a ich wywóz z Unii do innych części świata wyniósł 8 mln ton w 2023 r. W przypadku wszystkich przedmiotowych nawozów unijne stawki celne *erga omnes* (tj. stawki stosowane obecnie względem kraju najbardziej uprzywilejowanego) wynoszą 6,5 % – są to niskie stawki, które nie stanowią istotnej przeszkody dla przywozu z Federacji Rosyjskiej do Unii.

Obecny przywóz przedmiotowych towarów rolnych i nawozów tworzy zależność od Federacji Rosyjskiej, co może, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania, zaszkodzić bezpieczeństwu żywnościowemu Unii, oraz – zwłaszcza w przypadku nawozów – uczynić Unię szczególnie podatną na potencjalne środki przymusu ze strony Federacji Rosyjskiej. Przywóz przedmiotowych nawozów z Federacji Rosyjskiej rośnie już teraz i wzrost ten może przyspieszyć, jeżeli znaczne ilości zostaną przekierowane do Unii, zważywszy, że Federacja Rosyjska produkuje bardzo duże ilości przedmiotowych nawozów. Taki potencjalny wzrost przywozu z Federacji Rosyjskiej zakłóciłby unijny rynek tych towarów i zaszkodziłby

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/1fzfey33/20241017-euco-conclusions-pl.pdf

unijnym producentom nawozów azotowych, którym trudno jest konkurować z przywozem z Federacji Rosyjskiej w czasach, gdy ceny gazu w Unii utrzymują się na wysokim poziomie. Długoterminowe utrzymanie się unijnego przemysłu nawozów azotowych na rynku ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Unii, ponieważ nawozy te mają zasadnicze znaczenie dla wzrostu roślin i odgrywają kluczową rolę w utrzymaniu zdolności unijnego sektora rolnego do produkcji żywności. W związku z tym rozwiązanie problemu rosnącej zależności od przywozu przedmiotowych nawozów z Federacji Rosyjskiej oraz utrzymanie rentowności autonomicznego unijnego przemysłu nawozów azotowych ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia i utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego Unii. Obecny poziom przywozu przedmiotowych towarów rolnych nie jest porównywalny z poziomem przywozu przedmiotowych nawozów, ale obecny stan stosunków między Unią a Federacją Rosyjską oznacza, że należy zapobiegać rozwojowi zależności w przyszłości. Nie jest to jednak możliwe w sytuacji, w której taryfy celne na przedmiotowe towary rolne pozostają na obecnym poziomie.

Proponowane środki taryfowe zagwarantowałyby, że Federacja Rosyjska nie odnosiłaby korzyści handlowych z wywozu do Unii. Byłoby to zgodne z interesami Unii oraz z prawem i politykami Unii, zwłaszcza tymi stosowanymi wobec Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi w kontekście niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz wsparcia, którego Republika Białorusi nadal w tej agresji udziela.

Republika Białorusi wywozi ograniczone ilości przedmiotowych towarów rolnych i nawozów (wywóz o wartości 92 mln EUR w przypadku towarów rolnych i 29,6 mln EUR w przypadku nawozów w 2023 r.). Nie jest zatem dużym producentem ani eksporterem tych towarów. Zakres proponowanego rozporządzenia obejmuje jednak Republikę Białorusi ze względu na jej bliskie więzi polityczne i gospodarcze z Federacją Rosyjską oraz w celu zapobiegania nielegalnemu i oszukańczemu przekierowywaniu przywozu z Federacji Rosyjskiej przez Republikę Białorusi, co mogłoby nastąpić, gdyby cła unijne na przywóz przedmiotowych towarów pochodzących lub przywożonych z Republiki Białorusi pozostały niezmienione. Biorąc pod uwagę ciągłe zbliżanie się i rosnącą wymianę handlową między Republiką Białorusi a Federacją Rosyjską, przedmiotowe towary pochodzące z Republiki Białorusi należy traktować w taki sam sposób jak towary z Federacji Rosyjskiej.

Proponowane rozporządzenie podwyższyłoby cła na przedmiotowe towary pochodzące lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi do poziomu wystarczająco wysokiego, aby wstrzymać przywóz tych towarów. W przypadku wszystkich przedmiotowych towarów rolnych cła na przywóz z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi do Unii wzrosłyby o stawkę celną *ad valorem* w wysokości 50 %. Aby uniknąć wprowadzania na rynek unijny przedmiotowych towarów rolnych pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi po niższych stawkach mających zastosowanie w ramach unijnych kontyngentów taryfowych, konieczne jest również wyłączenie towarów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi ze stosowania obniżonych stawek celnych w ramach tych kontyngentów. Jeśli chodzi o przedmiotowe nawozy, oprócz obowiązującej stawki celnej *ad valorem* w wysokości 6,5 % towary podlegałyby dodatkowemu cłu specyficznemu, które stopniowo wzrastałoby, począwszy od 40 EUR lub 45 EUR za tonę, w zależności od rodzaju nawozu (ekwiwalent ok. 13 % stawki *ad valorem*), do poziomu zaporowego wynoszącego odpowiednio 315 EUR lub 430 EUR za tonę, trzy lata po rozpoczęciu stosowania proponowanego rozporządzenia (ekwiwalent ok. 100 % stawki *ad valorem*). W trzyletnim okresie przejściowym te zaporowe stawki celne

będą również wprowadzone w przypadku, gdy przywóz towarów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi przekroczy określone ilości.

Oczekuje się, że proponowane rozporządzenie nie wpłynie negatywnie na globalne bezpieczeństwo żywnościowe. Po pierwsze, wzrost ceł unijnych miałby zastosowanie wyłącznie do przywozu do Unii, a zatem nie miałby wpływu na tranzyt przedmiotowych towarów z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi przez terytorium Unii do państw trzecich. Po drugie, oczekuje się, że podwyższenie unijnych stawek celnych przywozowych znacznie zmniejszy wielkość przywozu do Unii, zwiększając tym samym ilości przedmiotowych towarów dostępne dla państw trzecich, a w szczególności dla krajów rozwijających się.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Nałożenie ceł przywozowych na przedmiotowe towary dotyczy unijnej wspólnej polityki handlowej, określonej w art. 206 i 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Odpowiada to „zmianom stawek celnych", jak określono w art. 207 ust. 1 TFUE i opiera się na możliwości odmowy stosowania zasady największego uprzywilejowania w odniesieniu do produktów pochodzących z Federacji Rosyjskiej, co znalazło odzwierciedlenie we „Wspólnej deklaracji w sprawie agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę przy wsparciu Białorusi" sporządzonej przez Unię i innych członków Światowej Organizacji Handlu w Genewie w dniu 17 marca 2022 r.[2] Zasady te zostały już wprowadzone w życie w kilku rozporządzeniach, między innymi w rozporządzeniu, na mocy którego Unia nałożyła wyższe stawki celne na przywóz niektórych towarów rolnych z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi[3].

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Proponowane podwyżki stawek celnych na niektóre towary rolne i nawozy pochodzące lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, wymienione we wniosku, byłyby zgodne ze środkami ograniczającymi wprowadzonymi przez Unię wobec tych państw w następstwie niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz wsparcia nadal udzielanego rosyjskiej agresji przez Republikę Białorusi. Podwyżki stawek celnych przewidziane w proponowanym rozporządzeniu byłyby zatem zgodne z wymogiem określonym w art. 21 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącym zapewnienia spójności między różnymi obszarami działań zewnętrznych Unii. Byłyby one również zgodne z art. 207 ust. 1 TFUE, który stanowi, że wspólna polityka handlowa ma być prowadzona zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną wniosku stanowi art. 207 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

---

[2] https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en

[3] Rozporządzenie Rady (UE) 2024/1652 z dnia 30 maja 2024 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE wspólną politykę handlową określono jako wyłączną kompetencję Unii, w związku z czym zasada pomocniczości nie ma zastosowania.

- **Proporcjonalność**

Proponowane rozporządzenie jest niezbędne do wdrażania wspólnej polityki handlowej w celu ograniczenia przywozu z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi do Unii. Ograniczenie takie wynika z obaw, że przywóz ten pogłębia istniejące zależności, a tym samym ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo żywnościowe Unii. Proponowane rozporządzenie jest zgodne z zasadą proporcjonalności i nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów, w szczególności zapewnienia, aby przedmiotowe towary rolne i nawozy pochodzące lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi nie zakłócały unijnego rynku tych towarów i prawidłowego funkcjonowania unii celnej. Towary te nie powinny zatem mieć dostępu do rynku unijnego na warunkach równie korzystnych jak warunki mające zastosowanie do przywozu tych towarów z innych państw trzecich. Proporcjonalność jest zapewniona przez fakt, że proponowane rozporządzenie podwyższyłoby cła pobierane na podstawie wspólnej taryfy celnej mające zastosowanie do przywozu z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, oraz przez fakt, że jest to niezbędne do ograniczenia takiego przywozu, jeżeli obecne stawki celne są ustalone na poziomie zerowym lub są niskie. Podwyżka jest niezbędna, aby zmniejszyć zdolność Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi do wykorzystania wywozu do Unii jako broni. Proponowana podwyżka stawek celnych ogranicza korzystanie z niektórych praw podstawowych, ale czyni to jedynie w zakresie niezbędnym do osiągnięcia jej celów.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy wniosek jest zgodny z art. 207 ust. 2 TFUE, który przewiduje środki wspólnej polityki handlowej w formie rozporządzenia mające na celu wprowadzenie zmian w poziomach stawek celnych.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Nie dotyczy.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Nie dotyczy.

- **Ocena skutków**

W związku z obecną zdolnością Federacji Rosyjskiej do wykorzystania wywozu niektórych towarów rolnych, a zwłaszcza przedmiotowych nawozów, do celów destabilizacji rynków unijnych, negatywnego oddziaływania na bezpieczeństwo żywnościowe Unii i podważania jedności Unii we wspieraniu Ukrainy, jak również w związku ze wsparciem Republiki Białorusi dla działań Federacji Rosyjskiej, ważne jest, aby proponowane rozporządzenie weszło w życie w trybie pilnym w celu jak najszybszego podwyższenia stawek celnych stosowanych względem przedmiotowych towarów z Federacji Rosyjskiej i Republiki

Białorusi. Nie przeprowadzono zatem oceny skutków proponowanego rozporządzenia. Oczekuje się, że proponowany środek znacznie ograniczy przywóz do Unii przedmiotowych towarów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi oraz że spowoduje to dalszą dywersyfikację zaopatrzenia w te towary ze źródeł innych niż Federacja Rosyjska i Republika Białorusi.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Środek nie prowadzi do nieproporcjonalnego zwiększenia obciążenia regulacyjnego dla przedsiębiorstw ani organów publicznych.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek jest spójny z polityką Unii w zakresie praw człowieka i z Kartą praw podstawowych. Jeżeli nałożenie należności celnych przywozowych wpływa w Unii na swobodę prowadzenia handlu międzynarodowego w ramach swobody działalności gospodarczej, prawo własności lub inne prawa podstawowe, w tym równe traktowanie, nałożenie takie uznaje się za uzasadnione działanie Unii zgodne z Kartą praw podstawowych. Wynika to z faktu, że działanie to spełnia wymogi dla działania, które jest podejmowane w oparciu o właściwą podstawę prawną; przez właściwe organy; oraz w dążeniu do uzasadnionego celu, jakim jest postawienie w niekorzystnej sytuacji handlowej przywozu niektórych towarów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, aby wspierać dywersyfikację dostaw ze źródeł innych niż te dwa państwa przez promowanie zwiększenia produkcji unijnej i przywozu z innych państw trzecich. Proponowane rozporządzenie zapobiegłoby również poważnym zakłóceniom na odnośnych rynkach i wykorzystywaniu wywozu przedmiotowych towarów jako broni przez Federację Rosyjską i Republikę Białorusi oraz zapewniłoby prawidłowe funkcjonowanie rynków Unii w sposób spójny zarówno z obecnymi środkami działań zewnętrznych Unii, jak i z zasadą proporcjonalności. W szczególności, w odniesieniu do równego traktowania, fakt, że podwyższone cła przywozowe nakłada się na importerów niektórych towarów rolnych i nawozów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi, ale nie na importerów towarów, które nie pochodzą ani nie są wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi – odpowiada jednemu z celów działań zewnętrznych Unii. Jest to uzasadniony cel polityki Unii polegający na ograniczaniu takiego przywozu z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi oraz ochronie rynków unijnych przed nadużyciami w handlu przedmiotowymi towarami, które to nadużycia mają na celu destabilizację rynków unijnych lub stabilności politycznej i solidarności politycznej Unii.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Proponowane rozporządzenie nie miałoby wpływu finansowego na wydatki i tylko bardzo ograniczony wpływ finansowy na dochody. Oczekuje się, że w momencie pełnego zastosowania proponowanego rozporządzenia pobór podwyższonych należności celnych odpowiadających proponowanym podwyżkom będzie minimalny (bliski zeru), ponieważ proponowane podwyższenie ceł prawdopodobnie ograniczy przywóz z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi do znikomych wielkości.

Można natomiast oczekiwać pewnych strat budżetowych, ponieważ prawdopodobnie zmniejszą się zasoby własne wygenerowane dla budżetu Unii. Dokładna wartość strat budżetowych zależałaby od sposobu zastąpienia przywozu z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi. Z jednej strony zastąpienie przywozu produkcją krajową w Unii lub przywozem na zasadach preferencyjnych (zwłaszcza nawozów z Algierii i Egiptu) doprowadziłoby do

obniżki zasobów własnych. Z drugiej strony zastąpienie przywozu zwiększonym przywozem z innych państw trzecich, które nie są partnerami traktowanymi na zasadach preferencyjnych, nie obniżyłoby zasobów własnych, ponieważ dodatkowy nowy przywóz wiązałby się z takim samym poziomem wspólnej taryfy celnej jak zastępowany przywóz z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi. Szacuje się w związku z powyższym, że w momencie pełnego stosowania rozporządzenia wpływ na tradycyjne zasoby własne budżetu UE będzie wiązał się z maksymalną utratą dochodów w wysokości 84 mln EUR (tj. 75 % całkowitych dochodów z ceł z 2023 r. w wysokości 112 mln EUR) w scenariuszu pełnego zastąpienia aktualnego przywozu do UE z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi unijną produkcją krajową i przywozem od partnerów traktowanych na zasadach preferencyjnych.

Utrata dochodów z tradycyjnych zasobów własnych w momencie pełnego stosowania środka zostałaby zrekompensowana ze składek państw członkowskich opartych na dochodzie narodowym brutto (DNB). Oczekuje się jednak, że w ciągu pierwszych trzech lat stosowania proponowanych środków dodatkowe dochody z ceł związane z wyższymi stawkami cła na pozostały przywóz nawozów azotowych z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi częściowo, a nawet całkowicie skompensowałyby utratę dochodów związaną z mniejszą wielkością przywozu. Można zatem oczekiwać, że w początkowym trzyletnim okresie utrata dochodów netto z tytułu tradycyjnych zasobów własnych w odniesieniu do tych towarów będzie bliska zeru.

Wpływ proponowanego rozporządzenia na budżet określono w sposób bardziej szczegółowy w ocenie skutków finansowych regulacji.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Sprawozdania dotyczące zmian w przywozie przedmiotowych towarów rolnych i nawozów do UE, pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, są dostępne online na stronach internetowych Komisji Europejskiej (Eurostatu)[4].

• Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)

Nie dotyczy.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Proponowane rozporządzenie miałoby uniemożliwić dostęp do rynku unijnego niektórym towarom rolnym i nawozom pochodzącym lub wywożonym bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi na warunkach równie korzystnych jak warunki mające zastosowanie do przywozu tych towarów z innych źródeł. Miałoby to nastąpić przez podwyższenie należności celnych przywozowych na te wszystkie towary, czyli wprowadzenie stawki celnej *ad valorem* w wysokości 50 % na towary rolne oraz stopniowe podwyższanie stawek celnych na nawozy do poziomu rozpoczynającego się od 40 EUR lub 45 EUR za tonę (w zależności od rodzaju nawozu) do momentu, gdy dodatkowa stawka celna osiągnie poziom stawki zaporowej w wysokości do 315 EUR lub do 430 EUR za tonę w ciągu trzech lat od rozpoczęcia stosowania środków ograniczających. W trzyletnim okresie przejściowym te zaporowe stawki celne będą również wprowadzone w przypadku, gdy przywóz towarów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi przekroczy określone ilości. Towary pochodzące

[4] Strona główna - Eurostat

lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi zostałyby ponadto pozbawione korzyści wynikających z unijnych kontyngentów taryfowych na te towary. Te kontyngenty taryfowe zapewniają dostęp do rynku unijnego przy poziomie należności celnych niższym niż proponowane nowe cła.

2025/0021 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie zmiany stawek celnych mających zastosowanie do przywozu niektórych towarów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Przywóz do Unii mocznika i nawozów azotowych z Federacji Rosyjskiej był na znacznym poziomie i wyniósł 3,6 mln ton w 2023 r. i w 2024 r. znacznie wzrósł w porównaniu z 2023 r. Poziom przywozu do Unii towarów rolnych objętych niniejszym rozporządzeniem („przedmiotowe towary rolne”) z Federacji Rosyjskiej jest na stosunkowo niskim poziomie w przypadku większości towarów, ale może znacznie wzrosnąć, jeżeli obecne warunki handlowe utrzymają się.

(2) Przywóz nawozów objętych niniejszym rozporządzeniem („przedmiotowe nawozy”) potwierdza obecnie sytuację zależności gospodarczej od Federacji Rosyjskiej. Ponadto przywóz przedmiotowych towarów rolnych mógłby stworzyć podobną i dodatkową zależność gospodarczą od Federacji Rosyjskiej, której to zależności w obecnych okolicznościach należy zapobiegać i którą należy ograniczać, aby chronić rynki Unii i jej bezpieczeństwo żywnościowe.

(3) W odniesieniu do przywozu przedmiotowych towarów rolnych i nawozów stosowane są obecnie unijne zwyczajne stawki celne *erga omnes*, czyli stawki stosowane względem kraju najbardziej uprzywilejowanego. Są one w tym momencie bardzo zróżnicowane. W zależności od towaru niektóre stawki są ustalone na poziomie zerowym lub bardzo niskim, a w innych przypadkach są wysokie i wymiana handlowa nie ma miejsca.

(4) Dalszy przywóz towarów rolnych i nawozów objętych niniejszym rozporządzeniem z Federacji Rosyjskiej na obecnych warunkach może sprawić, że Unia będzie narażona na środki przymusu ze strony Federacji Rosyjskiej. W szczególności potencjalny wzrost przywozu przedmiotowych towarów z Federacji Rosyjskiej może zakłócić rynek unijny i negatywnie wpłynąć na producentów unijnych. Niezbędne jest zatem wprowadzenie odpowiednich środków taryfowych w celu zaradzenia obecnej i potencjalnej zależności gospodarczej Unii od przywozu tych towarów z Federacji Rosyjskiej. Powinno się to odbyć przez położenie kresu obecnej sytuacji, w której towary są wprowadzane na rynek Unii na równie korzystnych warunkach, jak te stosowane względem towarów pochodzących z innych źródeł korzystających z zasady najwyższego uprzywilejowania.

(5) Obecnie przywóz przedmiotowych nawozów z Federacji Rosyjskiej już wzrasta i może nadal wzrastać w szybkim tempie, jeżeli dodatkowa produkcja rosyjska zostanie przekierowana do Unii. Taki potencjalny wzrost przywozu z Federacji Rosyjskiej zakłóciłby unijny rynek tych towarów i zaszkodziłby unijnym producentom nawozów azotowych, którym już teraz trudno jest konkurować z przywozem z Federacji Rosyjskiej, ponieważ ceny gazu w Unii utrzymują się na wysokim poziomie. Długoterminowe utrzymanie się unijnego przemysłu nawozów azotowych na rynku ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego Unii, ponieważ unijny sektor rolny potrzebuje tych nawozów do produkcji żywności. Rozwiązanie problemu rosnącej zależności od przywozu przedmiotowych nawozów z Federacji Rosyjskiej oraz utrzymanie rentowności autonomicznego unijnego przemysłu nawozów azotowych ma zatem zasadnicze znaczenie dla zapewnienia i utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego Unii. Aby zapobiec przyszłej zależności od przywozu towarów rolnych z Federacji Rosyjskiej, konieczne jest również dostosowanie poziomów ceł na te produkty.

(6) Środki taryfowe należy również zastosować w odniesieniu do Republiki Białorusi, aby zapobiec potencjonalnemu przekierowywaniu przywozu z Federacji Rosyjskiej do Unii przez Republikę Białorusi z uwagi na jej bliskie powiązania polityczne i gospodarcze z Federacją Rosyjską. Taka sytuacja mogłaby nastąpić, gdyby unijne cła na przywóz towarów z Republiki Białorusi pozostały niezmienione.

(7) Przywóz przedmiotowych towarów rolnych i nawozów, które pochodzą lub są wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, powinien zatem podlegać wyższym należnościom celnym niż przywóz z innych państw trzecich.

(8) W przywozie z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi nie powinno się wykorzystywać niższych stawek celnych w ramach unijnych kontyngentów taryfowych na warunkach najwyższego uprzywilejowania. Obniżone stawki określone w unijnych kontyngentach taryfowych na towary wymienione w załącznikach I i II do niniejszego rozporządzenia nie powinny zatem mieć zastosowania do towarów pochodzących z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi lub wywożonych pośrednio lub bezpośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi do Unii.

(9) Nie oczekuje się, że planowane podwyższenie ceł wpłynie negatywnie na globalne bezpieczeństwo żywnościowe, ponieważ podwyższenie ceł ma zastosowanie wyłącznie do przywozu do Unii i nie ma wpływu na przedmiotowe towary, jeżeli są one przewożone jedynie tranzytem przez terytorium Unii do państw trzecich będących ostatecznym miejscem przeznaczenia. Wręcz przeciwnie, planowane podwyższenie należności celnych przywozowych w Unii może zwiększyć wywóz tych towarów do państw trzecich i zwiększyć w tych państwach dostępność dostaw.

(10) Jednocześnie nawozy odgrywają ważną rolę w bezpieczeństwie żywnościowym, a także w stabilności finansowej rolników w Unii. Należy zatem zapewnić unijnym rolnikom przewidywalny i wystarczający dostęp do nawozów po przystępnych cenach, co z kolei powinno przyczynić się do stabilizacji rynków rolnych. W okresie przejściowym proponowany środek pobudziłby zwiększenie produkcji unijnej i umożliwiłby rozbudowę alternatywnych źródeł dostaw od innych partnerów międzynarodowych, minimalizując ryzyko znacznego wzrostu cen nawozów dla unijnych rolników. W tym celu Komisja powinna ściśle monitorować zmiany cen nawozów na rynku unijnym. W przypadku znacznego wzrostu cen nawozów Komisja

powinna ocenić sytuację i podjąć wszelkie odpowiednie działania w celu zaradzenia takiemu znacznemu wzrostowi.

(11) Planowane podwyższenie ceł jest spójne z działaniami zewnętrznymi Unii w innych dziedzinach, zgodnie z wymogami art. 21 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej. W ostatnich latach, a zwłaszcza od 2022 r., stosunki między Unią a Federacją Rosyjską znacznie pogorszyły się. Wynika to z rażącego lekceważenia prawa międzynarodowego przez Federację Rosyjską, a w szczególności z jej niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej oraz pełnoskalowej inwazji na Ukrainę. Od lipca 2014 r. Unia stopniowo wprowadza środki ograniczające w odniesieniu do handlu z Federacją Rosyjską w odpowiedzi na działania Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

(12) Federacja Rosyjska jest członkiem Światowej Organizacji Handlu. Unia może jednak obecnie, na mocy wyjątków mających zastosowanie zgodnie z Porozumieniem ustanawiającym Światową Organizację Handlu, a w szczególności art. XXI GATT 1994 (wyjątki spowodowane względami bezpieczeństwa), pominąć obowiązek przyznania towarom przywożonym z Federacji Rosyjskiej korzyści przyznawanych podobnym produktom przywożonym z innych państw (zasada największego uprzywilejowania) oraz nie uniemożliwia się Unii pobierania należności celnych przywozowych wyższych niż te zawarte w unijnej liście koncesyjnej zobowiązań taryfowych w odniesieniu do handlu towarami, jeżeli Unia uzna takie środki za konieczne w celu ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Unii.

(13) W ostatnich latach pogorszeniu uległy również stosunki między Unią a Republiką Białorusi z powodu lekceważenia przez reżim prawa międzynarodowego, podstawowych wolności i praw człowieka, a także z powodu poparcia tego kraju dla prowadzonej przez Federację Rosyjską pełnoskalowej inwazji na Ukrainę. Od października 2020 r. Unia stopniowo nakłada na Republikę Białorusi kolejne środki ograniczające dotyczące handlu.

(14) Republika Białorusi nie jest członkiem Światowej Organizacji Handlu. Unia nie jest zatem zobowiązana na mocy Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu do przyznania towarom pochodzącym z Republiki Białorusi traktowania zgodnie z zasadą najwyższego uprzywilejowania ani innego traktowania wynikającego z tego porozumienia. Ponadto istniejące umowy handlowe dopuszczają działania uzasadnione na podstawie mających zastosowanie klauzul dotyczących wyjątków, w szczególności wyjątków spowodowanych względami bezpieczeństwa.

(15) Niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia założonych celów, zgodnie z art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności konieczne i właściwe jest ustanowienie przepisów podwyższających stawki celne na te towary ze skutkiem natychmiastowym, po pierwsze, aby osiągnąć podstawowy cel, jakim jest zapewnienie, aby przedmiotowe towary rolne i nawozy, które pochodzą lub są wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi, nie zakłócały unijnego rynku tych towarów; oraz po drugie, aby wdrażać wspólną politykę handlową i ograniczać przywóz do Unii tych towarów i nawozów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi w odpowiedzi na obawy, że taki przywóz mógłby mieć negatywny wpływ na rynek wewnętrzny Unii i niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo żywnościowe Unii,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

1. Towary klasyfikowane do kodów Nomenklatury scalonej (CN) wymienionych w załączniku I, które to towary są przywożone do Unii i które pochodzą lub są wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi, podlegają dodatkowej stawce celnej *ad valorem* w wysokości 50 %, która ma zastosowanie oprócz obowiązującej stawki celnej określonej we wspólnej taryfie celnej. Takie towary pochodzące lub wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi nie kwalifikują się do niższych należności celnych przywozowych w przypadku ograniczonych ilości (kontyngentów taryfowych), które mają one zastosowanie ze względu na wymogi zobowiązań Unii wynikających z Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu albo zostały one otwarte przez Unię bez takiego zobowiązania.

2. Towary klasyfikowane w pozycjach taryfowych wymienionych w załączniku II, które są przywożone do Unii i które pochodzą lub są wywożone bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej lub Republiki Białorusi, podlegają należności celnej przywozowej, jak następuje:

a) w odniesieniu do towarów objętych kodem CN 3102:

   (i) 6,5 % *ad valorem* + 40 EUR/t od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.;

   (ii) 6,5 % *ad valorem* + 60 EUR/t od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 30 czerwca 2027 r.;

   (iii) 6,5 % *ad valorem* + 80 EUR/t od dnia 1 lipca 2027 r. do dnia 30 czerwca 2028 r.;

   (iv) 6,5 % *ad valorem* + 315 EUR/t od dnia 1 lipca 2028 r.;

b) w odniesieniu do towarów objętych kodami CN 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 i 3105 90:

   (i) 6,5 % *ad valorem* + 45 EUR/t od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.;

   (ii) 6,5 % *ad valorem* + 70 EUR/t od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 30 czerwca 2027 r.;

   (iii) 6,5 % *ad valorem* + 95 EUR/t od dnia 1 lipca 2027 r. do dnia 30 czerwca 2028 r.;

   (iv) 6,5 % *ad valorem* + 430 EUR/t od dnia 1 lipca 2028 r.;

c) Niezależnie od przepisów lit. a) i b), jeżeli łączna wielkość przywozu towarów wymienionych w lit. a) i b) osiągnie progi określone poniżej, Komisja w ciągu 21 dni nakłada cło na poziomie określonym odpowiednio w lit. a) pkt (iv) lub lit. b) pkt (iv) w odniesieniu do pozostałego przywozu tych towarów w danym okresie:

   (i) 2,7 mln ton od dnia 1 lipca 2025 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.;

   (ii) 1,8 mln ton od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 30 czerwca 2027 r.;

   (iii) 0,9 mln ton od dnia 1 lipca 2027 r. do dnia 30 czerwca 2028 r.;

d) Komisja może przyjąć akt wykonawczy określający sposoby monitorowania wielkości przywozu, o których mowa w ust. 2. Akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 2

1. Komisja monitoruje stosowane w Unii ceny towarów wymienionych w załączniku II przez cztery lata od rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia.

2. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, poziomy cen towarów wymienionych w załączniku II znacznie przekroczą poziomy z 2024 r., Komisja ocenia sytuację i podejmuje wszelkie odpowiednie działania w celu zaradzenia takiemu wzrostowi cen. W stosownych przypadkach może to obejmować zaproponowanie czasowego zawieszenia ceł na przedmiotowe towary przywożone z krajów innych niż Federacja Rosyjska i Republika Białorusi.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Niniejsze rozporządzenie stosuje się po upływie czterech tygodni od jego wejścia w życie w odniesieniu do towarów wymienionych w załączniku I.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodnicząca	*Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

TYTUŁ WNIOSKU:

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zmiany stawek celnych mających zastosowanie do przywozu niektórych towarów pochodzących lub wywożonych bezpośrednio lub pośrednio z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi

LINIE BUDŻETOWE:

Rozdział i artykuł: rozdział 12, art. 120.

Kwota zapisana w budżecie na 2024 r.: 24 620 400 000 EUR.

WPŁYW FINANSOWY:

☐ Wniosek nie ma wpływu finansowego.

X Wniosek nie ma wpływu finansowego na wydatki, ale ma wpływ finansowy na dochody z tradycyjnych zasobów własnych z następujących powodów:

W 2023 r. całkowita wartość przywozu do Unii z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi towarów objętych kodami CN, które wchodzą w zakres proponowanego rozporządzenia i których dotyczy proponowane podwyższenie ceł, wyniosła ponad 1,69 mld EUR, z czego wartość przywozu towarów rolnych wyniosła 380 mln EUR, a wartość przywozu nawozów – 1,31 mld EUR.

Przywóz przedmiotowych nawozów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi podlega obecnie stawce *ad valorem* w wysokości 6,5 %. Większość przywozu nawozów w 2023 r. (516 mln EUR) była objęta kodem CN 3102 10 10. Znaczna wielkość przywozu objęta była kodami CN 3105 30 00 (179 mln EUR), 3105 20 10 (151 mln EUR), 3105 40 00 (91 mln EUR) oraz 3105 59 00 (89 mln EUR). Całkowite dochody Unii z ceł z tytułu przywozu nawozów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi wyniosły 85,2 mln EUR przed odliczeniem kosztów poboru przez państwa członkowskie.

Przywóz przedmiotowych towarów rolnych podlega różnym cłom. W 2023 r. całkowite dochody Unii z ceł z tytułu przywozu tych towarów z Federacji Rosyjskiej i Republiki Białorusi wyniosły 27 mln EUR przed odliczeniem kosztów poboru przez państwa członkowskie. W przypadku tych towarów rolnych oczekuje się, że podwyższenie ceł na mocy proponowanego rozporządzenia znacznie zmniejszy, a nawet wstrzyma te przepływy handlowe. Oczekuje się, że pobór należności celnych odpowiadających proponowanym podwyżkom ceł na towary rolne będzie na minimalnym (bliskim zeru) poziomie, ponieważ wymiana handlowa ustanie ze względu na wzrost poziomów ceł.

Oczekuje się, że pobór należności celnych odpowiadających proponowanym podwyżkom ceł na nawozy ustanie w momencie rozpoczęcia pełnego stosowania proponowanego rozporządzenia pod koniec trzyletniego okresu przejściowego, ponieważ wymiana handlowa ustanie ze względu na wzrost poziomów ceł. Oczekuje się jednak, że w okresie przejściowym wymiana handlowa i związane z nią cła pozostaną na znacznym poziomie.

Na podstawie powyższych czynników szacuje się, że wpływ proponowanego rozporządzenia na budżet Unii w postaci utraty dochodów wyniesie maksymalnie 84 mln EUR rocznie od roku budżetowego 2029: [(85,2 mln EUR +27 mln EUR) = 112,2 mln EUR brutto z uwzględnieniem kosztów poboru] x 0,75.

Szacuje się, że w latach 2025, 2026, 2027 i 2028 wpływ utraty dochodów z tradycyjnych zasobów własnych na budżet Unii będzie znacznie niższy niż kwota obliczona na 2028 r. Oczekuje się bowiem, że podwyższone cła na nawozy przyniosą dodatkowe dochody z ceł w wysokości 77 mln EUR w okresie 12 miesięcy (po odliczeniu kosztów poboru), co przyczyni się do zwiększenia zasobów własnych o 58 mln EUR. Oczekuje się zatem, że zmniejszenie netto zasobów własnych nie przekroczy 26 mln EUR w pierwszym 12-miesięcznym okresie stosowania (1 lipca 2025 r. – 30 czerwca 2026 r.), co odpowiada 14 mln EUR przez pozostałą część 2025 r. Istnieje nawet możliwość, że zasoby własne mogą wzrosnąć, jeżeli ograniczenie przywozu z Federacji Rosyjskiej zostanie częściowo zastąpione przywozem z innych państw trzecich, które nie korzystają z preferencji taryfowych na mocy unijnych umów o wolnym handlu.

Utrata dochodów w zakresie tradycyjnych zasobów własnych zostanie zrekompensowana ze składek państw członkowskich opartych na dochodzie narodowym brutto (DNB).